

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและสภาพปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	2
1.3 สมมุติฐานของการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	3
1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2 วิวัฒนาการและกฎหมายพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับการตีความของคำนิยามของ- คำว่า “เหตุสุดวิสัย” ตามกฎหมายไทย.....	5
2.1 ที่มาของเหตุสุดวิสัยในประเทศไทย.....	6
2.1.1 ความสัมพันธ์ของมนุษย์ในชั้นพื้นฐานกับสิ่งต่างๆ ในทางกฎหมาย.....	6
2.1.2 บ่อเกิดแห่งนี้.....	7
2.1.3 หนี้หรือหน้าที่ในการชำระหนี้ของลูกหนี้จะหมดไป.....	8
2.1.4 สิทธิในการเลิกสัญญาที่เกิดขึ้นจากบทบัญญัติของกฎหมาย.....	8
2.2 หลักความรับผิดชอบของลูกหนี้.....	8
2.2.1 ลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบในการไม่ชำระหนี้หรือชำระหนี้บกพร่อง.....	9

2.2.2	กรณีที่ไม่มีการชำระหนี้โดยมิใช่ความผิดของลูกหนี้.....	9
2.3	การกำหนดทรัพย์ซึ่งเป็นวัตถุแห่งหนี้.....	9
2.3.1	กรณีที่วัตถุแห่งหนี้เป็นการส่งมอบทรัพย์ทั่วไป.....	9
2.3.2	กรณีที่วัตถุแห่งหนี้เป็นทรัพย์เฉพาะสิ่ง.....	10
2.4	หลักคำนิยามของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ - มาตรา 8.....	10
2.4.1	การจะเป็นเหตุสุดวิสัยได้.....	10
2.4.2	เหตุการณ์ที่ถือว่าเป็นเหตุสุดวิสัย.....	11
2.4.3	เหตุการณ์ที่ไม่ถือว่าเป็น “เหตุสุดวิสัย”.....	12
2.4.4	บุคคลจะอ้างเป็นเหตุสุดวิสัยได้.....	14
2.5	พฤติการณ์ซึ่งทำให้การชำระหนี้กลายเป็นพ้นวิสัยและเหตุสุดวิสัย.....	15
2.5.1	การรับผลแห่งภัยพิบัติในการชำระหนี้ตกเป็นพ้นวิสัยและเหตุสุดวิสัยกรณี สัญญาต่างตอบแทนที่จะก่อให้เกิดหรือโอนทรัพย์สินในทรัพย์เฉพาะสิ่ง.	15
2.5.2	กรณีสัญญาต่างตอบแทนที่มีเงื่อนไขบังคับก่อน.....	17
2.6	สาเหตุของ “เหตุสุดวิสัย” ที่ส่งผลให้สัญญาสิ้นสุดลง.....	20
2.6.1	เหตุสุดวิสัยอยู่ในลักษณะเป็นเหตุที่ทำให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากความรับผิด ตามมาตรา 8 , มาตรา 219.....	20
2.6.2	เหตุสุดวิสัยมิได้ทำให้การชำระหนี้เป็นพ้นวิสัยเสมอไป.....	20
2.6.3	เหตุสุดวิสัยต้องเกิดจากวัตถุแห่งหนี้ที่แน่นอน.....	20
2.6.4	พฤติการณ์อันลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดตามมาตรา 219 วรรคแรก.....	21
2.6.5	กรณีลูกหนี้กลายเป็นคนไม่สามารถชำระหนี้ได้ ตามมาตรา 219 วรรค 2	21
2.6.6	คู่สัญญาทำข้อตกลงให้ลูกหนี้ต้องรับผิดตลอดถึงเหตุสุดวิสัย.....	21
2.6.7	ความเกี่ยวโยงในหลักมาตรา 219 วรรค 1 กับมาตรา 372 วรรค 1.....	21

2.7 กฎหมายและแนวทางปฏิบัติที่นำมาปรับใช้ในการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ- ของประเทศไทยในเรื่องนิยามของคำว่า“เหตุสุดวิสัย”.....	21
2.7.1 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	21
2.7.2 พระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481.....	22
2.8 วิเคราะห์ปัญหาการตีความของคำนิยามของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” ตามกฎหมายไทย	23
2.8.1 ประเทศไทยขาดกฎหมายเฉพาะที่ใช้กับธุรกรรมการซื้อขายสินค้า- ระหว่างประเทศ.....	23
2.8.2 ความไม่แน่นอนว่ากฎหมายใดจะเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับแก่สัญญา.....	23
3 การตีความของคำนิยามของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” ตามกฎหมายต่างประเทศและ- หลักกฎหมายสากล.....	26
3.1 การตีความของคำนิยามของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” ตามกฎหมายของประเทศต่างๆ....	26
3.1.1 การตีความของคำนิยามของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” ตามประมวลกฎหมาย- แพ่งฝรั่งเศส.....	26
3.1.1.1 เหตุสุดวิสัยในทางสัญญาตามกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส.....	27
3.1.1.2 เหตุสุดวิสัยตามกฎหมายละเมิดฝรั่งเศส.....	30
3.1.2 การตีความของคำนิยามของคำว่าเหตุสุดวิสัยตามกฎหมายของประเทศ- อังกฤษ.....	32
3.1.2.1 การตีความของคำนิยามของคำว่าเหตุสุดวิสัยตามหลักกฎหมาย- ของประเทศอังกฤษ.....	37
3.1.2.2 หลักกฎหมายอังกฤษเกี่ยวกับเหตุที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติ- การชำระหนี้ตามสัญญาได้อีกต่อไป (ผลกระทบจากวิกฤติการณ์ ทางเศรษฐกิจ).....	38
3.1.2.3 ผลของเหตุสุดวิสัยตามหลักกฎหมายของประเทศอังกฤษ.....	43

บทที่

หน้า

3.2 การตีความของคำนิยามของคำว่าเหตุสุดวิสัยตามหลักกฎหมายสากล.....	44
3.2.1 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ (CISG)	44
3.2.2 เหตุสุดวิสัย (Force Majeure) และกรณีการชำระหนี้ที่มีความยากลำบาก- อย่างมาก (Hardship Clauses) เปรียบเทียบกับมาตรา 79 ของ CISG.....	51
3.2.3 INCOTERMS.....	53
3.2.4 หลักทั่วไปเกี่ยวกับสัญญาทางพาณิชย์ระหว่างประเทศ (UNIDROIT - Principle).....	55
3.2.4.1 การตีความถ้อยคำหรือการกระทำใดๆ ของคู่สัญญาตามมาตรา 43 หลักทั่วไปเกี่ยวกับสัญญาทางพาณิชย์ระหว่างประเทศ.....	56
3.2.4.2 ข้อสัญญาตามมาตรา 1.9 หลักทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับสัญญาทาง- พาณิชย์ระหว่างประเทศ.....	61
3.2.4.3 หลักกรณีไม่สามารถปฏิบัติการชำระหนี้ตามสัญญาได้หรือ- สามารถปฏิบัติการชำระหนี้ได้แต่เกิดภาระหรือความยากลำบาก- อย่างมาก (Hardship) และเหตุสุดวิสัย (Force Majeure) ตามหลัก- UNIDROIT Principles.....	63
3.2.4.4 การนำ UNIDROIT Principles มาปรับใช้.....	68
4 วิเคราะห์การตีความของคำนิยามของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” ในต่างประเทศและ- หลักกฎหมายสากล.....	70
4.1 วิเคราะห์การตีความของคำนิยามของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” ของประเทศไทย.....	70
4.1.1 การจะเป็นเหตุสุดวิสัยได้ต้องประกอบด้วย.....	71
4.1.2 เหตุการณ์ที่ถือว่าเป็นเหตุสุดวิสัย.....	71
4.2 วิเคราะห์การตีความของคำนิยามของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” ตามกฎหมายต่างประเทศ- และหลักกฎหมายสากล.....	73

บทที่	หน้า
	X
4.2.1 วิเคราะห์หลักการตีความของคำนิยามของคำว่า “เหตุสุดวิสัย” - ในประเทศฝรั่งเศส.....	73
4.2.2 วิเคราะห์หลักการตีความของคำนิยามของคำว่า “เหตุสุดวิสัย”- ตามกฎหมายของประเทศอังกฤษ.....	75
4.2.3 การตีความของคำนิยามของคำว่า “เหตุสุดวิสัย”ตามอนุสัญญา- สหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ (CISG).....	76
4.2.4 INCOTERMS.....	79
4.2.5 หลักทั่วไปเกี่ยวกับสัญญาทางพาณิชย์ระหว่างประเทศ (UNIDROIT- Principle of International Commercial Contract 2004).....	79
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	83
5.1 บทสรุป.....	83
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	86
บรรณานุกรม.....	88
ประวัติผู้วิจัย.....	93